

در محضر فقیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در محضر فقیه: گفتگویی جامع پیرامون مسایل خمس

نویسنده:

صادق حسینی شیرازی

ناشر چاپی:

سمیع

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	در محضر فقیه: گفتگویی جامع پیرامون مسایل خمس
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۷	خمس چیست؟
۷	خمس بر چه کسی واجب است؟
۸	محمد و فقیه
۲۸	پی نوشتها
۲۹	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

در محضر فقیه: گفتگوی جامع پیرامون مسایل خمس

مشخصات کتاب

سرشناسه: حسینی شیرازی، سیدصادق، ۱۳۲۰ -

عنوان و نام پدیدآور: در محضر فقیه: گفتگوی جامع پیرامون مسایل خمس / مطابق با فتوای سیدصادق حسینی شیرازی؛ گردآورنده محمد آخوند.

مشخصات نشر: تهران: سمیع، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۷۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۲۲-۴۲-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتاب حاضر قبلاً تحت عنوان "در محضر فقیه: گفتگوهایی جامع در خصوص مسائل خمس و بهره‌وری اجتماع از آن" توسط انتشارات لانه کویر در سال ۱۳۸۳ منتشر شده است.

عنوان دیگر: در محضر فقیه: گفتگوهایی جامع در خصوص مسائل خمس و بهره‌وری اجتماع از آن.

موضوع: خمس

موضوع: فتوای شیعه -- قرن ۱۴

شناسه افزوده: آخوند، محمد، ۱۳۴۶، - گردآورنده

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۴د۵۴/ح/BP۱۸۸/۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۵۶

شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۲۶۱۰۷

مقدمه

از دیرگاه فهم بعضی از مسائل شرعی برای پاره‌ای از مکلفین سخت و دشوار بوده، برای درک یک مطلب می‌بایست وقت زیادی را جهت یادگیری آن صرف نمایند. شاید سرگرم شدن به کارهای دنیوی، مشغله زیاد و گرفتاری‌های فراوان عصر حاضر باشد که این امر رفته رفته در میان بیشتر جوانان سرایت کرده است و فاصله‌ای بین جوانان عزیز و تعالیم، دستورات و فرامین الهی و شرعی ایجاد شده، باعث گردیده این مسایل جزو ابهامات و اموری باشند که تعطیل شده و متروکه قرار گیرند، در این کتابچه بر آن شدیم تا با بیان یکی از مسائل مهم فقهی که همواره در جامعه کاربرد فراوان دارد. این معضل را تا اندازه‌ای حل نماییم. بحث فقهی خمس که از زن و مرد، پیر و جوان، مکلف ما را هر ساله به خود جلب و جذب می‌کند، اگر در بیان مسائل شرعی خمس جاذبه‌ای نباشد دگرباره این شکاف و فاصله میان دو طیف را لمس خواهیم کرد.

پس بر ما لازم شد تا بحث خمس را در قالب در محضر فقیه جامع الشرایط حضرت آیت الله العظمی حاج سید صادق حسینی شیرازی «دام ظلّه» در آورده و با زبانی ساده آن را به رشته تحریر در آوریم باشد تا مورد استفاده همگان خصوصاً جوانان متدین و عزیز قرار گیرد.

والسلام علی من اتبع الهدی

صفر المظفر ۱۴۲۳ هجری قمری

محمد آخوند

خمس چیست؟

خمس واژه‌ای است لغوی و شرعی که در قرآن احادیث و کتب فقهی از آن مکرر یاد شده است.

خمس، حق خدا و حق رسول خدا «صلی الله علیه وآله وسلم» و حق امام زمان علیه السلام و حق سادات است و فرد مکلف باید هر ساله مقداری (یک پنجم) از درآمد و ارباح خویش را در این راه صرف کند.

خمس چیست و چگونه باید آن را پرداخت کرد؟

آیا خمس بر همه واجب است، یا شامل افراد خاصی می‌شود؟

در این زمینه برای هر چه بهتر اداء نمودن این امر واجب، لازم است به گوشه‌هایی از این بحث (فقهی - به صورت پرسش و پاسخ) اشاره کنیم تا هر شخص مسلمانی بتواند به راحتی وظیفه شرعی خویش را بداند و در این راستا هر ساله آن را به وجه احسن ادا بنماید.

خمس بر چه کسی واجب است؟

بر هر شخص مسلمانی که در آمدی داشته باشد (گرچه پول تو جیبی که پدر به او می‌دهد باشد) و به سن تکلیف برسد (دختر با اتمام نه سالگی و پسر با اتمام پانزده سالگی قمری) باید هر سال خمس داشته باشد.

در روایت آمده است افرادی که سالیانه خمس خود (۲۰٪) را به عنوان سهم مبارک امام علیه السلام سهم سادات محاسبه نکنند، خدا رحمت و برکتش را از زندگی آنان بر می‌دارد...، حقیق علی الله عزوجل آن یمنع رحمته ممن منع حق الله فی ماله... بر خدا سزاوار است رحمتش را از زندگی کسی که حق الهی را پرداخت نکند بر دارد.

هر سال داشتن، یعنی یک روز از سال را معین بنماید و در آن روز مایملک و تمام داری‌ها، در آمد و هزینه‌ها، پس انداز و موجودی زندگی خود را محاسبه کند تا مازاد بر مؤونه خود را جهت پرداخت خمس بررسی نماید.

شخصی که اولین سال سن تکلیف اوست و می‌خواهد سال برای خود قرار دهد، باید آنچه پول و یا جنس و مانند آن که مؤونه به حساب نیاید، بلکه مربوط به کار و سرمایه کاری باشد را محاسبه نماید و خمس آن را بدهد، مثلاً: اگر مجموعاً پنج هزار تومان داشت هزار تومان آن خمس است و چهار هزار تومان حلال برای او می‌ماند که سال بعد هر چه بیشتر از آن (چهار هزار تومان مخمس) داشت، خمس آن بیشتر را باید پرداخت نماید (و آنچه را بین سال برای خورد و خوراک و لباس و مسکن و ...) مصرف نموده حلال و گوارای او است.

شخصی که از تکلیف او گذشته و الآن می‌خواهد برای سال اول خمس حساب بنماید، باید تمام زندگیش را به قیمت روز عرفی محاسبه کند، از قبیل: خانه، ماشین، لباس و وسایل دیگر زندگی و هم چنین پول، مغازه، ماشین آلات و وسایل کار و هر آنچه که متعلق به کار وی (از قبیل اجناس مغازه، قیمت خود مغازه «سر قفلی»، موجودی حساب بانکی، چک‌های دریافتی از فروشندگان و ...) می‌باشد، البته آنچه مربوط به مؤونه زندگی انسان است بعد از دادن خمس حلال می‌شود و حساب آن کنار گذاشته و سال بعد حساب نمی‌گردد، مانند منزل مسکونی و اثاث آن و ماشین سواری و... اما آنچه مربوط به پول، جنس، کسب و کار انسان است باید بعد از دادن خمس، رقم باقی را در دفتری ثبت نماید تا سال بعد، هر سال بعدی نیز همه در آمد خود را حساب کند، آن گاه هر چه بیشتر از سال قبل بود، آن بیشتر را نیز تخمیس نماید، و هم چنین سال‌های بعد.

برای روشن شدن مسائل فقهی خمس بهتر است از طریق گفتگو و سؤال و جواب قدم به قدم، به جلو برویم تا مطالب خمس بیش از

پیش واضح و روشن گردد.

محمد و فقیه

محمد به دوران تکلیف رسیده است و بر اثر کار و فعالیت مقداری پول، مغازه، اجناس و ماشین آلات، و خلاصه سرمایه کاری برای کسب و کار خود فراهم نموده است و هم اینکه مشغول کسب و کار در بازار است، وی مواظب است تا مبادا لقمه حرامی مصرف نماید و برای آن که حقوق شرعی خود را به نحو اکمل و اتم پرداخته باشد، نزد مرجع جامع شرایط خود رفته و می‌خواهد سر سال خمسی خود را محاسبه کند.

اینک کنار مرجع بزرگوارش نشسته و بعد از سلام و احوال پرسی می‌خواهد درباره پاره‌ای از مسایل خمسی بحث و گفتگو کند.

مح مد: لطفاً بیان فرمایید در چه مواردی خمس واجب می‌شود؟

فقیه: خدا بر انسان واجب فرموده است که بابت یکی از هفت چیز خمس بدهد.

محمد: آیا می‌شود آنها را بیان فرمایید؟

فقیه: بله با تمامی اشتیاق، آن هفت چیز عبارت‌اند از:

۱: غنیمت: چیزهایی که مسلمانان «در جنگی که به اذن پیامبر «صلی الله علیه و آله وسلم» و یا امام معصوم علیه السلام یا نایب او بر پا شده» از کفار به دست آورده‌اند.

۲: معدن: چه روان باشد مانند نفت، یا غیر روان مانند طلا و نقره و مانند آن، به شرط آن که ارزش آن به حد نصاب برسد، یعنی: بعد از کم کردن مخارجی که برای آن هزینه شده است به مقدار ارزش پانزده مثقال طلا یا یک صد و پنجاه مثقال نقره به بالا باقی باشد.

۳: گنج: و آن مالی است که در زمین یا کوه یا دیوار یا درخت پنهان باشد به طوری که به آن گنج بگویند به شرط آن که در زمین (دار الحرب) یا زمین‌های مرده (بایر) که به آن موات گفته می‌شود و صاحب ندارد پیدا شده باشد و یا در زمین خراب که مالک نداشته باشد و یا در زمین آباد شده به احیاء و یا در زمین خریداری شده در صورتی که بدانند این گنج مال فروشندگان آن زمین نیست، البته اگر آن گنج طلا و نقره باشد باید به حد نصاب برسد، یعنی: بعد از کم کردن مخارجی که برای آن کرده به مقدار اولین نصاب طلا و نقره که در احکام زکات آمده بوده باشد.

۴: جواهراتی که به واسطه فرو رفتن به دریا به دست می‌آید مانند مروارید و مرجان به شرط آن که معادل یک دینار شرعی (که هیچ‌کس نخود طلا است) باشد، البته بعد از کم کردن مخارج بیرون آوردن آن.

۵: مال حلال مخلوط به حرام به شرط آن که صاحب مال و مقدار آن معلوم نباشد و طوری مخلوط شده باشد که نتواند آنها را از یکدیگر تشخیص دهد.

۶: زمینی که کافر ذمی از مسلمان بخرد، بنا بر احتیاط واجب در بعضی از اقسام آن باید قیمت خمس زمین را آن کافر ذمی بدهد.

۷: منافع کسب، خواه مانند تجارت و یا صنعت و زراعت باشد، خواه مانند اجاره دادن املاک بوده یا اجیر شدن خود شخص باشد.

محمد: تشکر می‌کنم و از شما خواهشمندم درباره برکت بخشیدن خدای متعال به زندگی آن دسته از افرادی که سرسال مالی خود حقوق شرعی خود را پرداخت می‌کنند توضیحی بفرمایید؟

فقیه: بله با کمال میل فرض کنید، درختی هر سال یک صد سیب ثمر می‌دهد. در روزهای آخر زمستان صاحب خانه کشاورزی را دعوت می‌کند تا مقداری از شاخ و برگ‌های این درخت را هرس کند. شخصی در خانه با مشاهده چنین حالتی زبان اعتراض گشوده و می‌گوید: آقا چرا شاخ و برگ‌های درخت خانه‌مان را می‌بری؟ اگر هر ساله این درخت به ما یک صد سیب ثمر می‌داد، با

این کار امسال فقط هشتاد سیب بیشتر ثمر نخواهد داد. کشاورز لبخندی می‌زند و به آن معترض می‌گوید: درست است، امسال ثمره این درخت بیش از هشتاد سیب نیست، ولی در عوض این هشتاد سیب بزرگ تر، آبدارتر و بهتر از میوه های سال‌های گذشته خواهد بود.

مصادق این مثال در مورد افرادی است که یک صد تومان پول دارند و بیست تومان آن را خمس می‌دهند گرچه پول ایشان (بعد از جدا نمودن خمس) هشتاد تومان بیشتر نیست ولی خدای متعال در این پول حلال که هشتاد تومان می‌باشد برکتی گذارده، که در مبلغ یک صد تومان (که هنوز حقوق خدا و حقوق مردم در آن است) نگذاشته است خدای متعال در قرآن مجید می‌فرماید...: «ویری الصدقات» خدا صدقات را افزون بخشد. در این صورت خمس، برکات نفقات و انفاق در راه خدا را افزایش می‌دهد، یعنی: برکت از آن زندگی کسی است که حقوق شرعی خود را بدهد و در روایات متعددی این معنی و این گونه مطالب به چشم می‌خورد که این کتاب از حوصله بیان آن خارج است.

محمد: از بیان جنابعالی و مثال شیرین شما سپاس گذارم، حال لطفاً بفرمایید از دیدگاه اقتصادی چگونه می‌توان بحث خمس را توجیه نمود، طوری که جوانان متدین ما قانع شوند؟

فقیه: اسلام بهترین الگوی اقتصادی را برای جهان به ارمغان آورده و تطبیق نظام اقتصادی اسلام ضامن ریشه کن شدن فقر از جامعه بشری است. از جمله احکام اقتصاد اسلامی مسئله خمس و زکات است که باید توسط مراجع تقلید در مواردی که رضایت امام زمان علیه السلام در آن است از ترویج دین مبین اسلام و تقویت مسلمین تا رفع احتیاج و نیازمندی فقرا، صرف و خرج گردد، شما ببینید اگر تمامی مردم حقوق شرعی خود را سالانه مرتب پرداخت می‌کردند و علما و فقها این مبالغ هنگفت را در جای مناسب خرج می‌کردند عزت و آقایی مسلمانان تضمین شده و هیچ فقیر، مستمند، محتاج، بی‌خانمان و بی‌سر و سامانی بر روی کره زمین نمی‌ماند. هم چنین هیچ بیماری به دلیل فقر و تنگدستی بی‌معالجه از بیمارستان خارج نمی‌شد. و بیماران از نبود دارو و درمان نمی‌مردند. مثلاً: گفته می‌شود در کشور دانمارک دو مالیات بر مردم مقرر نموده اند، زیرا اقتصاددانان آن کشور بررسی‌ها و تحقیقاتی کردند و به این نتیجه رسیدند که بهترین الگوی مالیاتی خمس و زکات اسلامی است، به همین جهت دو نوع مالیات از مردم می‌گیرند، یکی با نام (ممس) که همان بر گرفته از خمس اسلامی است، دومی (مزکات) که همان زکات اسلامی است البته نه به همان درصد اسلامی. بله آنان توانستند با این برنامه و رهنمودهای اسلام درباره مصرف و رسیدگی به امور اقتصادی مردم، فقر را نوعاً از جامعه خود بزدایند، لذا اگر اقتصاد اسلام صحیح نبوی را پیاده کنیم نبود فقر، بیماری، بی‌خانمانی و ریشه کن شدن فساد را لمس خواهیم کرد.

محمد: از فرمایشات روشن گرانه شما متشکرم، بفرمایید در وضع کنونی آیا بر هر فرد مسأله دانی شرعاً واجب است، مردم مسلمان را نسبت به این گونه احکام اسلامی فراموش شده آگاه سازد یا خیر؟

فقیه: بله وظیفه هر فرد مسلمان و مسأله دان است که دیگران را از مسائل شرعی و مواردی که خود به آن دچار شده است آگاه سازد. یعنی: بیان تمام مسائل شرعی مبتلا به، یکی از واجبات کفایی است.

محمد: لطفاً بفرمایید خدای متعال در کجای قرآن بحث خمس را یاد آور شده است؟

فقیه: در سوره انفال آیه ۴۱ خدای تبارک و تعالی فرموده است: «واعلموا أنما غنمتم من شیء فأن لله خمسة وللرسول ولذی القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل إن کنتم آمنتم بالله» و بدانید هر گونه غنیمت (در آمد و استفاده) به شما رسد، خمس آن خاص خدا، رسول خدا و خویشان (اهل بیت) او وهم چنین یتیمان، مسکینان و واماندگان در راه «از سادات» است، اگر شما به خدا ایمان آورده‌اید. این آیه مبارکه اربابان خمس را خدا، رسول و اهل بیت او که امروز حق امام زمان علیه السلام و معروف به سهم مبارک امام است، هم چنین یتیمان، مسکینان و واماندگان در راه «از سادات» که امروز حق سادات و معروف به سهم سادات است معرفی نموده است. مسلمانان در زمان پیامبر اکرم «صلی الله علیه وآله وسلم» حقوق شرعی خود را به حضرت می‌پرداختند. بعد از پیامبر در

زمان حضور ائمه اطهار «علیهم السلام» مردم مسلمان، حقوق شرعی را به امام خود می‌پرداختند و در زمان غیبت صغرای امام زمان علیه السلام حقوق شرعی را به چهار نایب خاص آن حضرت می‌رساندند. در دوران غیبت کبری مانند امروز مردم مسلمان حقوق شرعی خود را به نواب عام امام زمان علیه السلام که مراجع جامع شرایط کنونی تقلید هستند می‌پردازند.

محمد: از توضیح مفید و کامل شما نهایت امتنان را دارم، حال بفرمایید حقوق شرعی را فقها در چه زمینه‌ای باید صرف بنمایند؟
 فقیه: مصرف خمس جهت احیای امر به معروف، اصلاح جامعه و زدودن ریشه مفسد و منکرات است و برای تقویت حوزه‌های علمیه، دانش پژوهان علوم اهل بیت «علیهم السلام» تربیت خطبا و مبلغین و ارسال آنان برای راهنمایی و ارشاد مردم و هم‌چنین برای مساعدت و یاری رسانیدن به یتیمان، مسکینان و واماندگان در راه «از سادات» نیز از خمس استفاده می‌شود، البته مخفی نماند که حق سادات را به ساداتی می‌شود داد که شرعاً فقیر باشند یعنی مخارج سال خود وزن و بچه خود را نداشته باشند و این غیر از واماندگان در راه است که باید از خمس به آنها داده شود گرچه در شهر خود ثروتمند باشند.

محمد: آیا به کسانی که از طریق مادر نسبتشان به سیادت می‌رسد خمس می‌رسد یا خیر؟
 فقیه: خیر، باید از طرف پدر سید باشند.

محمد: لطفاً بفرمایید به چه کسی سید می‌گویند؟

فقیه: به کسی که از پدر به هاشم جد پیامبر «صلی الله علیه و آله وسلم» برسد سید می‌گویند.

محمد: شخصی که سید نیست ولی همسرش علویه است، می‌تواند به همسرش سهم سادات پرداخت کند یا خیر؟
 فقیه: خیر مادامی که (علویه) واجب النفقه او (شوهر) خواهد بود بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

محمد: شخصی که سید نیست می‌تواند حقوق شرعی خود را به پدر زن یا مادر زن بدهد.

فقیه: اگر پدر زن سید و یا مادر زن علویه بوده و مستحق باشند می‌تواند از سهم سادات به ایشان پرداخت کند.

محمد: اگر مغازه و کسب و کار شخصی وسعت داشته باشد و اصلاً توجهی به این مطلب ندارد که سالیانه چقدر پس انداز اضافه بر در آمد داشته است، آیا می‌تواند سالیانه پولی را علی الحساب پرداخت نماید تا وقت مناسب فرا رسد و زندگیش را محاسبه کند؟
 فقیه: خلاف احتیاط است.

محمد: بفرمایید خمس را چگونه تقسیم می‌کنند؟

فقیه: همان گونه که اشاره شد مقدار خمس را باید دو قسمت کنند:

یکی: سهم امام علیه السلام و آن در حال حضور به خود امام علیه السلام و در حال غیبت به مجتهد جامع شرایط تعلق دارد.

دوم: سهم سادات و آن نیز به خود امام علیه السلام در حال حضور و به مرجع تقلید در حال غیبت پرداخته می‌شود، یا با اجازه او به یتیمان فقیر و مسکینان، و ابن السبیل (واماندگان در راه) داده می‌شود.

محمد: به بعضی از مردم که حقوق شرعی نمی‌دهند گفته می‌شود: چرا سر سال ندارید و حقوق شرعی نمی‌دهید؟ آنها می‌گویند، ما همواره بدهکار هستیم، چگونه خمس بدهیم لطفاً بفرمایید وضعیت اینان چگونه خواهد بود؟

فقیه: این نکته را باید بیان کنم که سر سال گذاشتن یک مطلب است و خمس دادن مطلبی دیگر، اینها دو مقوله از هم جدا می‌باشند، هر مکلفی باید یک روز از سال را روز حساب رسی خود قرار بدهد و در آن روز محاسبه کند. پس اگر از سرمایه پارسال مبلغی اضافه داشت خمس آن را پرداخت می‌کند و اگر اضافه نداشت خمس بر او واجب نیست.

محمد: آیا سال خمسی فقط باید سال قمری باشد یا خیر؟

فقیه: بله محمد آقا، ولی در صورت ضرورت سال شمسی هم اشکالی ندارد.

محمد: پس با این بیان اشخاصی که در کشورهای اروپائی زندگی می‌کنند و تاریخشان تاریخ میلادی است و یا در یکی از

کشورهای دور زندگی می‌کنند برای پرداخت حقوق شرعی باید چکار بکنند؟

فقیه: در صورت امکان سال خمسی خود را سال قمری قرار دهند، ولی در صورت ضرورت اشکالی ندارد.

محمد: آقا خدمت شما رسیده‌ام تا بعد از حسابرسی و رسیدگی به وضعیت مالی، حقوق شرعی خود را بدهم. حال بفرمایید از چه راهی باید شروع کنم؟

فقیه: محمد آقا، آیا این اولین سال است که می‌خواهی خمس بدهی؟

محمد: بله امسال سال اول خمسی من است و تا کنون سرسال نداشتم.

فقیه: پس کل مایملک خود از قبیل اموال نقدی و اموالی که از دیگران طلب کار هستی، مغازه، شرکت، ماشین آلات و آنچه که مستملکات شخصی خود به حساب آید ولی از مؤونه حساب نمی‌شود را عرفاً محاسبه کن آن هم به قیمت روز (که از تو خریداری می‌کنند) تا خمس آن را بدهی و اما چیزهایی که از مؤونه خود است مانند لباس، اثاث منزل، ماشین شخصی و خانه با شما مصالحه می‌نمایم.

محمد: بله آقا همه دارایی‌های خود را از قبل محاسبه کردم، تمام مایملک من امروز در رابطه با پول و امور کاری از قبیل جنس و مغازه و ... آن هم به ارزش روز یک میلیون تومان برآورد شده است و آنچه مربوط به مؤونه من مانند لباس و اثاث و ماشین شخصی و خانه نیز یک میلیون تومان ارزش دارد.

فقیه: بسیار خوب، آنچه در رابطه با مؤونه شما بود همه را گذشت کرده و مصالحه می‌نمایم و اما آنچه در رابطه با پول و کار شما بود، باید با دادن یک پنجم آن، حق شرعی خود را اداء نمایی.

محمد: متشکرم، حال بفرمایید بیست درصد یک میلیون تومان چقدر می‌شود؟

فقیه: بیست درصد یک میلیون تومان دویست هزار تومان می‌شود باقی مانده از یک میلیون تومان هشتصد هزار تومان می‌شود. این مبلغ را فقط نه مبلغ مربوط به مؤونه خود را در نظر داشته باش و یا آن را در دفترچه‌ای ثبت کن تا سال آینده هر چه در زمینه کاری اضافه بر این مبلغ درآمد داشتی فقط خمس آن اضافه را باید بدهی. بله این مبلغ (یعنی: هشتصد هزار تومان) همان مبلغ مخمس تو می‌باشد که با دادن حق خدا رسول خدا و اهل بیت «علیهم السلام» هم چنین حق یتیمان، مسکینان و واماندگان در راه از سادات و خلاصه دادن سهمین، حلال به دست تو قرار گرفته است و حال تو با این پول حلال می‌توانی به کار و شغل و در آمد حلال خود پردازی، البته مایملک شما از خانه و ماشین و ... نیز حلال شد و آنچه بین سال تا سر سال دوم هم برای مؤونه و در شأن خود مصرف کنی نیز حلال است و دیگر محاسبه آن لازم نیست.

محمد: آقا متشکرم و از شما اجازه می‌خواهم چند مسأله‌ای که در ذهنم تداعی شده است از شما سؤال کنم.

فقیه: بله هیچ مانعی نیست، بفرمایید.

محمد: لطفاً بفرمایید سال دیگر چگونه حقوق شرعی‌ام را حساب کنم؟

فقیه: حساب شما دیگر بسیار ساده و آسان است، از امروز که با مبلغ هشتصد هزار تومان سرمایه کاری و حلال، به زندگی خود و کار و کسب ادامه می‌دهی، هر کار و کسب حلالی که تا سال دیگر کردی و هر توسعه کاری و فعالیت‌های تجاری و هر چه فایده و درآمد و سود داشتی، همه آن برای تو حلال است و نیز هر چه را که برای خانه و کاشانه و زندگی خود و متعلقین خود در بین سال تهیه نمودی و به مصرف رساندی همه آن حلال است، منتهی سر سال که می‌شود باید آنچه پول و جنس و .. که مربوط به کار است را محاسبه کنی و خمس اضافه آنچه را که در سال قبل داشتید، پرداخت کنید.

محمد با خوش حالی و شادابی می‌رود و به کسب و کار، زندگی خود را همراه با موفقیت و کامیابی ادامه می‌دهد. سال دوم حساب‌های خود را جمع و جور کرده به نزد مرجع تقلید خود می‌آید و بعد از سلام و تعارف عرضه می‌دارد:

محمد: آقا امروز سر سال دوم من هست و اموال خود را محاسبه کردم متوجه شدم که خدای تبارک و تعالی به من برکت داده است و بر مقدار سرمایه‌ام هم اینک مبلغ یک میلیون تومان اضافه است، یعنی: یک میلیون و هشتصد هزار تومان مجموع سرمایه‌ام شده است، حال بفرمایید چگونه محاسبه کنم؟

فقیه: پارسال مخمس پول شما چقدر بوده است؟

محمد: هشتصد هزار تومان (البته به غیر از آنچه مصالحه نمودید برای من از خانه و ماشین شخصی و ... که جزو مؤونه به حساب می‌آمد و غیر از آن دویست هزار تومان، خمسی که پرداخت کردم).

فقیه: بنابراین مبلغ هشتصد هزار تومان (که پول خمس داده شده است) را از مبلغ موجودی امسال منها می‌کنی، یک میلیون اضافه (همان گونه که حساب کردید) می‌ماند که باید خمس مبلغ مانده را پرداخت کنی.

محمد: هشتصد هزار تومان را کم کردم، موجودی امسال من یک میلیون تومان می‌شود.

فقیه: پس حالا معلوم شد که باید (بیست درصد) یک میلیون تومان اضافه را خمس بدهی یعنی مبلغ دویست هزار تومان.

محمد: امسال مجموع سرمایه کارم یک میلیون و هشتصد هزار تومان است و خمس آن بیشتر باید باشد؟

فقیه: درست است ولی هشتصد هزار تومان، مبلغ مخمس سال گذشته شما بوده است؟

محمد: بله درست است، ولی چرا نباید خمس آن را بدهم؟

فقیه: به خاطر این است که مخمس دیگر خمس ندارد، در این صورت امسال این مبلغ را باید از کل رأس المال «سرمایه و دارایی» خود، کم کنی.

محمد: بنابراین باید هشتصد هزار تومان مخمس سال گذشته‌ام را کم کنم، آن گاه یک میلیون برایم باقی می‌ماند، حال خمس آن چقدر می‌شود؟

فقیه: یک قاعده برای تحصیل مقدار خمس به شما تعلیم می‌دهم و آن این است که در هر یک صد هزار تومان، بیست هزار تومان خمس است. در نتیجه خمس یک میلیون تومان فقط مبلغ دویست هزار تومان می‌باشد.

محمد: از قاعده علمی شما بسیار متشکرم، بنابراین قاعده، با پرداختن دویست هزار تومان مخمس امسال من باز مبلغ هشتصد هزار تومان می‌باشد.

فقیه: احسنت محمد جان درست است و این مبلغ (هشتصد هزار تومان) مخمس امسال را با مبلغ مخمس پارسال (هشتصد هزار تومان) جمع کن، در نتیجه یک میلیون و ششصد هزار تومان پول مخمس تو می‌شود، البته لازم است که این مبلغ را یادداشت کنی تا سال دیگر چنانچه از این مبلغ چیزی اضافه کسب نمودی، این مبلغ (جمع مخمس امسال و پارسال) را از آن کم کنی هر چه اضافه بر آن بود، خمس آن اضافه را پرداخت کنی.

محمد: آقا، من امسال برای توسعه زندگی‌ام یخچال، فریزر، پنکه، کولر و ... خریداری کرده‌ام، مبالغی را که برای این کار صرف کردم را به حساب خمسی امسال من نیاوردید.

فقیه: بله کاملاً درست است و این یکی از عنایات خاصه خدای تبارک و تعالی است بر افرادی که هر سال حقوق شرعی خود را می‌پردازند، یکی از فواید خمس دادن همین است که هر چه «میان سال» برای خود، خانواده خود، خانه و زندگیش به اندازه شأن خود مصرف کند، علاوه بر این که حلال و طاهر است جزو حساب خمسی سالش محسوب نمی‌شود.

محمد: مبلغی را به جهت خمس می‌خواهم پرداخت کنم، ولی می‌دانم اگر پرداخته شود دیگر نمی‌توانم با ما بقی موجود تجارت کنم، در این صورت باید چکار بکنم؟

فقیه: می‌توانی از مرجع تقلید خود یا وکیل او اجازه تصرف در آن را بگیری و مبلغ را به صورت اقساط پردازی، یا این که این مبلغ

را به مجتهد یا وکیل او پرداخت نمایی و ایشان این مبلغ را از شما گرفته و دست گردان می‌کند و پس از آن به عنوان قرض الحسنه یک ساله به شما بر می‌گرداند، اینک شما این مبلغ را بدهکار مجتهد یا وکیل شرعی آن شده‌ای که باید به صورت اقساط در مدت معین پرداخت کنی.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید مدت پرداخت این مبلغ دست گردان شده تا چه وقت خواهد بود؟

فقیه: محمد جان پرداخت این مبلغ باید کمتر از یک سال (تا قبل از رسیدن سرسال آینده خمسی‌ات) صورت گیرد.

محمد: آقا، آیا می‌توانم با کسی که اعتقاد به دادن حقوق شرعی ندارد در کار و تجارت شریک بشوم یا خیر؟

فقیه: بله و اگر شریک شما عین مالی که خمسش را نداده جزء سرمایه شراکت قرار دهد بنا بر احتیاط واجب اذن فقیه لازم است.

محمد: آقا فرزندی دارم که وضع زندگیش مناسب است ولی خمس نمی‌دهد، آیا من که پدر او هستم می‌توانم او را مجبور به دادن حقوق شرعی بکنم یا خیر؟

فقیه: این را بدان شما باید با او طوری برخورد نمایی که هم قانع به حکم الهی گردد و هم تشویق به پرداخت سالانه حقوق شرعی بشود.

محمد: به چشم، انشاء الله همین کار را انجام خواهم داد.

فقیه: خدا به شما جزای خیر دهد، زیرا هدایت افراد مخصوصاً زن و فرزند خود یکی از واجبات الهی است و اجر آن بسیار است.

محمد: آقا، سابقاً مبلغی به وکیل یکی از مراجع به عنوان خمس داده شد، ولی بعد از مدتی معلوم شد که ایشان این مبلغ را به مجتهد جامع الشرایط نرسانیده در این صورت حکم چیست؟

فقیه: محمد آقا اشکالی ندارد زیرا از عهده دهنده حقوق شرعی خارج شده است و بهتر آن است که از وکلای مراجع همان طوری که خود مراجع به مراجعین رسید مهر شده می‌دهند، درخواست رسید مهر شده بنمایند.

محمد: آقا، من مقلد شما هستم، با وکیل حضرت عالی محاسبه سال نمودم، ولی بعد از پرداخت، ایشان رسید مهر شده یکی دیگر از مراجع را برای من ارسال نمود، حکم آن چیست؟

فقیه: رسید مرجع تقلید جامع الشرایط قبول است.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید آیا به نظر جناب عالی می‌شود حقوق شرعی را به غیر از مجتهدی که از او تقلید می‌کند پرداخت بنماید یا خیر؟

فقیه: به مرجع جامع الشرایط قبول است انشاء الله تعالی.

محمد: آقا، آیا از سهم سادات می‌شود برای چاپ کتاب‌های اسلامی و اخلاقی و ... استفاده نمود یا خیر؟

فقیه: محمد آقا، سهم سادات راجع به سادات فقیر است. اگر کتابی که با سهم سادات چاپ شده به دست سادات فقیر برسد اشکالی ندارد، ولی در غیر این صورت مشکل است.

محمد: آقا بفرمایید که فقر فقط در فقر مادی و تنگنای اقتصادی منحصر است یا کسی که فقر معنوی و فرهنگی دارد نیز سهم امام یا سادات به او می‌رسد؟

فقیه: محمد آقا کاملاً به جا گفتی، فقر تنها در فقر مادی منحصر نیست، بلکه فقر معنوی سخت‌تر است، لذا باید با اجازه مرجع تقلید از حقوق شرعی برای رفع فقر معنوی از جامعه اسلامی استفاده نموده و کوشید.

محمد: آقا به علویه‌ای که فقیر بوده سهم سادات داده‌اند. آیا این خانم می‌تواند، این سهم سادات را برای خرجی فرزندان که سید نیستند صرف بنماید یا خیر؟

فقیه: بله اگر خرجی فرزندان به عهده آن خانم باشد اشکالی ندارد.

محمد: شایع شده است که اگر سید تالار منزلش از طلا هم باشد می‌توان به او سهم سادات داد، آیا چنین کلامی صحیح است یا خیر؟

فقیه: خیر صحیح نیست.

محمد: لطفاً بفرمایید اگر شخصی باشد که با وکالتی که از قبل داشت می‌توانست در حقوق شرعی تصرف بنماید، حال مجتهد او از دار دنیا رفته است. آیا باز ایشان می‌تواند با همان وکالت در حقوق شرعی تصرف بنماید یا خیر؟

فقیه: بدان که با فوت مجتهد وکالت نیز باطل می‌شود و باید در این گونه مسایل به فقیه زنده جامع شرایط رجوع بنماید.

محمد: آقا، اگر شخصی به سیدی مبلغی پول یا جنس داد بعد از مدتی او فقیر و مستمند بشود، آیا می‌شود آن مبلغ را به عنوان حقوق شرعی محاسبه نمود یا خیر؟

فقیه: بله، اشکال ندارد، اما از مرجع تقلید خود باید اجازه بگیرد.

محمد: آقا به سیدی که فقیر و مستمند است ولی حقوق شرعی را در راه خلاف شرع صرف می‌کند یا سیدی که فقیر است ولی تجاهر به فسق می‌کند می‌توان حقوق شرعی داد یا خیر؟

فقیه: خیر جایز نیست.

محمد: آقا، سؤال دیگرم این است اگر در میان سال مغازه خریدم یا برای مغازه ام اجناسی تهیه کردم، آیا آن هم همانند خانه واثاثیه خانه سر سال خمس ندارد؟

فقیه: خیر این موضوع با موضوع خرید خانه واثاثیه خانه فرق می‌کند و سابق اشاره کردیم آنچه مربوط به پول و کار و سرمایه کاری است باید موجودی کرد و سر سال آن را محاسبه نمود.

محمد: آیا خرید ماشین جزو درآمد کاری محسوب می‌شود که باید سر سال خمس آن را داد یا جزو مؤونه زندگی حساب می‌شود که اگر وسط سال خریداری شود، خمس ندارد؟

فقیه: اگر شما ماشین را برای زندگی شخصی خود و خانواده‌ات خریداری کردی از مؤونه زندگی است و خمس ندارد، ولی اگر وسیله نقلیه را برای تجارت و کار و مسافرتی تهیه کرده‌ای باید موجودی کرد و سر سال آن را محاسبه نمود.

محمد: آقا بفرمایید اگر ماشین را برای خانه و زندگی وهم برای کار و کاسبی خریداری کرده به این گونه که پنجاه درصد برای استفاده زندگی و پنجاه درصد برای استفاده کاری، در این صورت چگونه محاسبه می‌شود؟

فقیه: محمد آقا! در مثالی که شما زدید باید مقدار نصف ماشین را خمس بدهی، یعنی: به همان که برای کار و کاسبی از آن وسیله نقلیه استفاده می‌کنی باید خمس همان مقدار را بدهی.

محمد: آقا لطفاً کمی این مطلب را بیشتر توضیح بدهید.

فقیه: فرض می‌کنیم شما ماشینی را به قیمت پنج میلیون تومان خریداری می‌کنید. اگر استفاده تمامی این ماشین برای کار و کاسبی باشد باید یک میلیون آن که خمس مبلغ کل این ماشین است را پردازی و اگر استفاده تمامی این ماشین برای خانه و زندگی باشد هیچ خمس ندارد. ولی اگر پنجاه درصد آن برای خانه و زندگی است و پنجاه درصد آن برای کار و کاسبی، باید پنجاه درصد قیمت ماشین، یعنی: خمس آن (دو میلیون و نیم که نصف قیمت ماشین است) که پانصد هزار تومان است را پردازی زیرا نصف دیگر ماشین مؤونه زندگی شما است و خمس ندارد.

محمد: آقا بفرمایید اگر در کار و تجارت شریک داشته باشیم، چگونه باید خمس خود را محاسبه کنیم؟

فقیه: قاعده حساب درآمد شخصی در صورت شریک داشتن به این گونه است که: اگر شریک پنجاه درصد با شما در کار شریک باشد، هنگام محاسبه باید پنجاه درصد در آمد یک سال را محاسبه نمایی و خمس آن را بدهی.

محمد: با تشکر از لطف شما بفرمایید چک‌هایی که در بازار جهت فروش اجناس به ما می‌دهند هنگام سر سال خمسی من که در یک روز معین است می‌رسد و هنوز این چک‌ها به حساب نیامده و وصول نشده، آن مبالغ چک را چگونه محاسبه کنم؟
فقیه: محاسبه این گونه چک‌ها دو راه دارد:

یک: آن که جزو سرمایه سال حساب کنید و خمس آن را بپردازید.

دو: آن که جزو سرمایه محاسبه نشود منتهای مراتب هر وقت هر چکی که پاس شد، آن را جزو سرمایه آورده و خمس آن را فوراً پرداخت نمایید.

محمد: آقا بفرمایید اگر شخصی مغازه‌ای به مبلغ ده میلیون تومان خریداری کند، سال اول آن را جزو بقیه سرمایه خود محاسبه کرد و خمس آن را نیز پرداخت نمود. حال که سال دوم می‌رسد، آیا مبلغ مغازه را نیز باید به حساب آورد یا خیر؟
فقیه: مغازه را باید هر ساله و به قیمت روز محاسبه نمود، مثلاً اگر قیمت مغازه امسال پانزده میلیون تومان است، باید مبلغ پانزده میلیون تومان برای مغازه موجودی کنید و چنانچه با محاسبه بقیه سرمایه، موجودی شما اضافه بر سال گذشته بود، خمس آن اضافه را باید بدهید.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید آیا می‌شود، ارزش مغازه را هر سال به همان قیمت خریداری شده حساب کنم، ولی هر وقت آن مغازه را فروختم خمس آنچه اضافه بر خرید بوده است را فوراً بپردازم؟

فقیه: آری چنین کاری را می‌توانی انجام دهی، ولی باید با اجازه خاص مرجع تقلید یا وکیل او باشد.

محمد: آقا بفرمایید موجودی هر سال خمسی را باید نسبت به موجودی سال خمسی قبل قرار داد، یا نسبت به موجودی کمترین سال خمسی یا بیشترین سال خمسی؟ مثلاً اگر سال اول پول مخمس یک میلیون تومان بوده است، سال دوم دو میلیون تومان، سال سوم به خاطر مخارج دامادی فرزندش، موجودی او صفر شده است در سال چهارم دو میلیون تومان موجودی او گردید، آیا در این سال (سال چهارم) باید به سال قبل که موجودی او صفر بود است نگاه کند و خمس دو میلیون تومان را بدهد، یا نگاه به دو سال قبل کند که مخمس دو میلیون تومان بوده و الان نیز دو میلیون تومان است پس خمس بر ذمه او نیست، یا نگاه به سال اول کند که یک میلیون تومان مخمس او بوده، و الان دو میلیون تومان موجودی او است، پس خمس یک میلیون تومان بر ذمه او است؟

فقیه: احسنست محمد جان سؤال جالبی نمودی جوابش این است که هر سال خمسی را باید نسبت به موجودی سال گذشته محاسبه نمود، در نتیجه و در فرض سؤال که سال چهارم موجودی او دو میلیون تومان سرمایه بود است، باید به سال سوم که موجودی او صفر بود است نگاه کند و خمس همه دو میلیون تومان را بدهد.

محمد: آقا عده‌ای برای خود هنگامی که در قید حیات‌اند، قبری خریداری می‌کنند، به مرور زمان قیمت و ارزش آن قبر نیز بالا رفته، آیا صاحب قبر باید خمس مازاد را بپردازد یا خیر؟

مثلاً: چند سال قبل این قبر را یک هزار تومان خریداری کرده است ولی بعد از ده سال قیمت آن به یک میلیون تومان رسیده است، در این صورت باید چکار کند؟

فقیه: محمد آقا، بدان که قاعده تعلق خمس به اشیاء خریداری شده و عدم تعلق خمس به آن البته غیر از اشیائی که ارتباط به کار دارد که آن حتماً مورد تعلق خمس است این است که: اگر آن شیء مؤونه فعلی او بود، یعنی: احتیاج به آن پیدا کرده باشد و آن را مورد استفاده قرار داده است، خمس به آن تعلق نمی‌گیرد، ولی اگر مؤونه فعلی او نبود، یعنی: آن را وسط سال خریداری کرد و مورد احتیاج او واقع نشد و از آن استفاده نمود تا سر سال او شد، خمس به آن تعلق می‌گیرد، حال همانند کفن و قبر و مانند آن که وسط سال خریداری شده و تا سر سال آن را داشته، طبق قاعده، خمس به آن تعلق می‌گیرد، حال که می‌خواهد خمس آن را بدهد باید به ارزش روز حساب کند و خمس آن را بپردازد.

محمد: آقا از بیان این قاعده سپاس گذارم، آنچه از این قاعده استفاده شد این است که سر سال باید مثل کفن و قبر و مانند آن را به ارزش روز محاسبه نمود و خمس آن را داد حال اگر این کار نشود، دفن کردن میت در آن قبر و با آن کفن (غیر محمس) چه حکمی دارد؟

فقیه: محمد جان، اگر آن کفن، یا قبر با عین مالی که محمس نیست خریده شده باشد دفن و کفن کردن میت در آن جایز نیست. محمد: آقا، لطفاً بفرمایید صاحب قبر می‌تواند خمس آن را وصیت کند، که بعد از مرگ و قبل از دفن قیمت روز قبر را تعیین نمایند و خمس آن را از ترکه او بپردازند، سپس او را در آن قبر دفن نمایند؟

فقیه: بله محمد آقا این هم می‌شود، ولی این مطلب را باید یاد آوری کنم، که وراثت به چه ضمانتی می‌توانند به این وصیت جامه عمل ببوشاند، ممکن است قبل از دفن بر سر ارث نیز نزاع نمایند و بارها چنین خبرهایی به گوش من و شما رسیده است. محمد: آری آقا درست می‌فرمایید، در این باره ضمانتی نمی‌توان داد.

فقیه: بله لذا چه بهتر انسان خود وارد عمل شده و زندگی خود را محاسبه کند و حقوق شرعی خود را با دست خود بپردازد. محمد: آقا، حال فرض بفرمایید که وارث میت نبودند تا خمس قبر را بپردازند، در این صورت اگر میت دفن نشود بی احترامی به او است بنابراین باید چکار کرد؟

فقیه: محمد آقا، در این صورت اگر تهیه قبر دیگری ممکن نباشد، او را در همان قبر دفن کنند و فوراً خمس آن را بدهند. محمد: آقا، اگر پدری به اولاد خود مغازه‌ای را به عنوان هدیه داده است آیا این مغازه خمس دارد یا خیر؟

فقیه: آری خمس دارد و چنانچه سر سال آن فرزند برسد، این مغازه را نیز باید به ارزش روز موجودی کند و جزو سرمایه خود محاسبه نماید و خمس اضافه بر موجودی سال گذشته را بدهد.

محمد: آقا، گاهی اوقات می‌شود که هدایایی به ما می‌دهند، آیا آن را نیز باید جزو خمس محاسبه کنیم یا خیر؟

فقیه: محمد آقا، این دو صورت دارد:

یک: اگر در میان سال (سال خمسی) از آن هدایا استفاده بشود خمس ندارد.

دو: اگر سر سال شما شود و از آن هیچ گونه استفاده‌ای نکرده باشی، باید خمس آن را به قیمت روز بپردازید.

محمد: آقا، در بعضی از شهرها رسم است که پدر برای دختر جهیزیه آماده می‌کند در حالی که در مدت خرید جهیزیه چند سالی طول می‌کشد و این به آن جهت است که فشار بر زندگی خانواده وارد نگردد و موقع رفتن دختر به خانه بخت در سختی واقع نشوند، به همین جهت کم کم برای جهیزیه دختر، کالا آماده می‌کنند، آیا سر سال پدر که می‌شود باید خمس آن (جهیزیه) را نیز بدهد یا خیر؟

فقیه: محمد جان، اگر رسم بر این باشد، و در موقعش از لحاظ مادی نتوانند جهیزیه را یک جا تهیه نمایند، خمس ندارد.

محمد: آقا، بفرمایید اگر شخصی برای فرزندش خانه‌ای را خریداری کند، یا واحد دیگری را برای او احداث نماید، در حالی که فرزندش هنوز به دوران بلوغ نرسیده و هنوز هم از آن خانه یا واحد و طبقه دیگر استفاده نمی‌شود، آیا آن خانه یا طبقه خمس دارد یا خیر؟

فقیه: بله محمد آقا، احتیاطاً باید ولی و سرپرست آن نوجوان قبل از بلوغ فرزندش، خمس آن خانه یا واحد و طبقه را بپردازد، ولی اگر چنانچه ولی آن نوجوان خمس آن خانه یا واحد و طبقه را نپرداخت، بعد از بلوغ باید خود (نوجوان) خمس آن را به قیمت روز محاسبه و پرداخت بنماید.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر پدر سر سال داشته باشد و این خانه یا واحد و طبقه را از درآمد خود برای فرزندش خریداری و تهیه نموده باشد، در این صورت آیا خمس دادن نیز واجب است؟

فقیه: آری، زیرا طبق قاعده خمس، هر انسانی تکلیف حساب خمس سر سال خود را دارد، یعنی: در این مثال، اگر پدر آن خانه یا واحد و طبقه را در ملک خود داشت حساب خمس آن بر او بود (در صورتی که زائد بر احتیاجش بود) و هر گاه به فرزند منتقل شود، حساب خمس آن بر فرزند است، پس اگر فرزند به آن احتیاج فعلی داشت خمس ندارد، ولی اگر فعلاً به آن احتیاج نداشت سر سال باید خمس آن را به ارزش روز پردازد چه وقتی که در ملک پدر بود خمس به آن تعلق گرفته و پرداخت نموده بود، یا تعلق نگرفته بود.

محمد: آقا، گاهی اوقات به خانه‌های بستگان و فامیل می‌رویم و بر سفره ایشان نشسته غذا نیز می‌خوریم، در حالی که یقین داریم صاحب خانه اهل خمس و حقوق شرعی نیست، در این حال چکار باید کرد؟

فقیه: محمد آقا، بنابر احتیاط واجب باید به اندازه‌ای که از آن غذا استفاده می‌کنید، خمس آن را به قیمت روز محاسبه و پرداخت نمایید.

محمد: آقا بفرمایید اگر احتمال پرداخت خمس یا عدم خمس می‌دهیم در این صورت چگونه خواهد بود؟
فقیه: در این صورت دیگر احتیاط لازم نیست.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید: زوجه می‌تواند به جهت عدم پرداخت خمس شوهر، مضایقاتی بر شوهرش داشته باشد یا خیر؟
فقیه: خیر محمد جان ولی اگر شرایط امر به معروف فراهم هست او را امر به معروف کند.

محمد: آقا، آیا می‌شود خود مکلف در تمام حقوق تصرف بنماید و خود مصرف نماید؟

فقیه: خیر محمد جان زیرا قسمتی از حقوق شرعی، سهم امام علیه السلام است لذا باید خمس را به دست مرجع تقلید یا وکیلش رسانیده و یا اجازه تصرف از آنان گرفته شود.

محمد: آقا، بعضی از افراد خیر و نیکوکاری می‌باشند که دائماً انفاق و کمک به مشارع خیری، فقرا و مستمندان می‌نمایند، ولی سر سال و حساب خمسی ندارند، آیا این انفاق و کمک های خیری و نوع دوستانه‌شان جای حقوق شرعی را می‌گیرد و اگر دیگر خمس ندهند نزد خدا مسئول و گرفتار نخواهند بود؟

فقیه: احسنت، سؤال بسیار خوبی کردی و جوابش این است که این گونه اعمال بسیار خوب است ولی جای خمس دادن را نمی‌گیرد، لذا بر اینان واجب است که سر سال بگذارند و می‌توانند اجازه از مرجع تقلید خود بگیرند که هر چه انفاق و کمک های خیری و نوع دوستانه می‌کنند آن را جزو خمس، محاسبه نمایند، تا نزد خدا مسئول نباشند.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید در چه مواردی برای پرداخت خمس مجتهد جامع الشرایط با مکلف مصالحه می‌کند؟

فقیه: محمد آقا، مصالحه در جاهایی است که انسان مدتی حقوق پرداخت نمی‌کرده و یا می‌کرده ولی چند سالی به علت مشغله کاری و یا دلایل دیگر حساب سال خود را انجام نداده باشد، در این صورت با او مصالحه می‌کنند.

محمد: لطفاً بفرمایید اگر شخصی چند سالی خمس پرداخت می‌کرد، ولی به دلایلی دیگر خمس نمی‌داده، سپس چند سال بعد به فکر پرداخت حقوق شرعی افتاد، زیرا در این مدت شاهد نکبت و گرفتاری در زندگیش بود و این نکبت و مشکلات را معلول عدم خمس می‌دانست که واقعاً هم همین طور است حال پشیمان شده و می‌خواهد حقوق شرعی خود را بدهد، در این حال چگونه باید محاسبه بنماید؟

فقیه: این سؤال همانند سؤال قبلی است و جوابی مشابه آن دارد، او به خاطر این که سال‌های قبل حقوق شرعی می‌داده و چند سالی است که ترک کرده، با او مصالحه می‌شود یعنی: از نو کل مایملک خود را باید محاسبه کند، آن گاه همه آن را یا گذشت کرده یا با مقداری پول مصالحه می‌شود.

محمد: آقا بفرمایید شخصی که هیچ گاه خمس نداده است آیا با آن سرمایه می‌تواند به حج برود یا خیر؟

فقیه: خیر محمد جان، اگر بخواهد حشش مورد قبول خداوند متعال قرار گیرد، باید خمس هزینه‌های سفر حشش را بدون تأخیر پرداخت بنماید، در غیر این صورت قبولی حشش محل اشکال است، هم‌چنان که اگر کسی سرسال خمسی نداشته باشد و خمس ما یملک خود را ندهد کل زندگی او محل اشکال خواهد بود.

محمد: آقا با وجه غیر مخمس به حج رفته، بعد از حج متوجه شده است که پول خرجی برای حج واجب، باید مخمس بوده حال چکار بکند؟

فقیه: چون ضامن خمس بوده باید خمس مخارج حشش را بپردازد.

محمد: در این صورت حشش باطل خواهد بود یا خیر؟

فقیه: اگر خمس بپردازد باطل نیست بنا بر اظهر.

محمد: اگر در ندادن خمس مخارج حج تقصیر داشته است در این صورت چه؟

فقیه: در صورت تقصیر معصیت انجام داده است.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید که: آیا شخص می‌تواند برای پرداخت خمس خود از چک‌های مدت دار استفاده بنماید؟

فقیه: آری می‌تواند، ولی سه تا شرط دارد، یک: آن که واقعاً نتواند خمس خود را یکجا بپردازد. دوم: اذن و اجازه مرجع تقلید یا وکیل او را در این کار کسب نماید سوم: چک‌هایی را که تحویل مجتهد خود می‌دهد به تاریخ مقرر وصول شود.

محمد: آقا، گاهی می‌شود که چک‌هایی را از خریداران دریافت می‌کنیم، بعد متوجه می‌شویم این چک‌ها احتمال وصول شدن ندارد، در این صورت نسبت به این چک‌ها چگونه باید خمس را محاسبه کنیم؟

فقیه: محمد آقا اگر احتمال عقلایی یا گمان می‌برید که این چک‌ها پرداخت نشود، در این صورت چک‌ها را جزو حساب سال نمی‌آورید. بلکه کناری گذاشته و هر وقت که وصول شد، فوراً آن را جزو حساب سال و موجودی خود آورده و قبل از تصرف در آن مبلغ خمس آن را می‌پردازید.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید که انسان می‌تواند خمس دارایی‌های خود را محاسبه کند و آنچه را که باید به عنوان خمس بدهد بر ذمه خود قرار داده و هر گاه که توانست پرداخت بنماید؟

فقیه: محمد جان سؤال شما دو فرع دارد:

یکی آن که خود می‌توانید به تنهایی دارایی خود را و خمس آن را مشخص نمایید؟ جواب: بله می‌توانید.

دوم: آن که خمس را که مشخص نمودید آن را می‌توانید از پیش به ذمه بگیرید، سپس هر گاه توانستید پرداخت بنمائید یا خیر؟ جواب: خیر از پیش خود نمی‌توانید این کار را بکنید مگر این که از مرجع تقلید خود یا وکیل او اجازه آن را بگیرید.

محمد: آقا، اگر مبلغی را به عنوان قرض به شخصی داده‌ایم، آیا این مبلغ قرض داده شده را خود به حساب سال بیاوریم یا این مبلغ را باید قرض گیرنده به حساب سال خود آورده و محاسبه کند؟

فقیه: محمد جان، مبالغ قرض دهنده به حساب سالی خمس او محاسبه می‌شود نه قرض گیرنده.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر شخصی قبل از رسیدن سال، به مردم بدهکار باشد، آیا آن بدهی‌ها را جزو سرمایه خود آورد، یا آن که آن را منها نماید؟

فقیه: محمد آقا اگر شخصی بدهکار بدهی خود را قبل از رسیدن سال پرداخت کند، خود بخود منها شده و دیگر جزو سرمایه نخواهد بود، ولی اگر می‌خواهد بعد از سر سال خود بدهی‌ها را پرداخت کند، در این صورت جزو سرمایه سال خود باید محاسبه کند.

محمد: آقا! لطفاً بفرمایید اگر پدر یک خانواده خمس ندهد، همسر و بچه‌های او چگونه می‌توانند بر سر سفره و مخارجی که آن

پدر خرج می‌کند بنشینند، در حالی که حق خدا و رسول خدا و اهل بیت او، همچنان حق یتیمان و مسکینان و واماندگان در راه از سادات در آن می‌باشد؟

فقیه: احسنت محمد آقا این مسئله محل ابتلای بعضی‌ها می‌باشد. جوابش این است که اگر اجتناب از آن برای آنان حرجی باشد می‌توانند به اذن حاکم شرع مجتهد یا وکیل او تصرف کنند.

محمد: آقا بفرمایید آیا پدر می‌تواند مقداری از حقوق شرعی خودش را به فرزندش که به دنبال طلب علم بوده و مقداری در تنگنای اقتصادی قرار گرفته پرداخت بنماید یا خیر؟
فقیه: حقوق واجب خود را نمی‌توان به زوجه و فرزند و والدین داد.

محمد: آقا اگر شخصی مبلغی را برای قرعه کشی در بانک پس انداز کند و هر ماه مبلغی را این گونه اندوخته می‌سازد، آیا سر سال این مبلغ را باید جزو حساب خمس خود بیاورد، یا خیر؟

فقیه: آری او به هر اندازه که پس انداز کرده است باید جزو سرمایه سال خود قرار داده و آن را محاسبه نماید.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید اگر خانمی پولی از شوهر یا پدر یا فرزندش دریافت می‌کند یا در آمد جداگانه از در آمد شوهر خود دارد آیا او هم باید سال خمسی داشته باشد یا همان سال خمسی شوهر کفایت می‌کند؟

فقیه: بله آن خانم هم باید سر سال خمسی داشته باشد و سال خمسی شوهر کفایت نمی‌کند.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید که خمس را می‌توان از خود جنس پرداخت نمود یا باید همواره وجه خمس صرفاً پول باشد؟

فقیه: آری محمد جان، خمس را می‌توان از خود جنس پرداخت نمود، یا به مقدار قیمت آن پول و وجه نقد پردازد.

محمد: آقا گاهی اتفاق افتاده اجناس ریز و کوچکی پیدا می‌شود که از محدوده چشم مکلف خارج است، برای محاسبه دقیق از چه راهی باید استفاده نمود؟

فقیه: محمد آقا بدان همین که انسان مطمئن شود محاسبه عرفی کرده است کفایت می‌کند، گرچه خوب است از باب احتیاط انسان قدری بیش از مقدار محاسبه، خمس پرداخت کند.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید اگر شخصی اجناسی را در اول سال تهیه و خریداری کرده است و اکنون خواهان محاسبه خمس آن باشد، آیا باید به قیمت خریداری شده آن روز محاسبه نماید، یا به قیمتی که هم اینک ارزش دارد؟

فقیه: محمد آقا، باید به ارزش و قیمت عرفی روز (پرداخت حقوق شرعی) محاسبه شود.

محمد: آقا، آیا می‌توانم از سال خمسی خود چند روزی محاسبه را به تأخیر بیندازم.

فقیه: خیر محمد جان، تأخیر جایز نیست.

محمد: آقا، آیا می‌توانم زودتر از موعد مقرر و قبل از سر سال خود خدمت شما برسم و خمس خودم را محاسبه کنم؟

فقیه: آری محمد جان، می‌شود زودتر از سر سال خود حسال کنی، فقط مشروط به این که سال آینده نیز به روز تغییر داده شده باشد محاسبه کنی، یعنی اگر اول محرم الحرام سر سال خمسی شما بوده و امسال می‌خواهی یک ماه قبل از آن یعنی: در ماه ذی الحجه حساب نمایی، سال دیگر نمی‌توانی به ماه محرم دو سال قبل محاسبه کنی، بلکه باید به سال قبل که ماه ذی الحجه است محاسبه نمایی.

محمد: آقا، بفرمایید در عکس این مسئله حکم چه می‌باشد؟ یعنی: شخصی که سر سال او اول ذی حجه است می‌تواند سر سال خود را یک ماه یا کمتر یا بیشتر به تأخیر بیاندازد، مثلاً: در اول محرم تعیین نماید یا خیر؟

فقیه: خیر محمد جان، سر سال خود را نمی‌توان به تاخیر انداخت، مگر با اذن خاص مرجع تقلید خود یا وکیل او.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید، انسان می‌تواند در صورت امکان حقوق شرعی فرزند خود را یا پدر خود را از در آمد خود محاسبه کند،

یا نه فرزند وهم چنین پدر باید از ما یملک خود خمس خویش را پرداخت بنماید؟

فقیه: بله محمد جان، انسان می‌تواند شرعاً از طرف فرزندش، یا از طرف پدرش خمس آنان را از ما یملک خود بدهد، و دیگر بر آنان لازم نیست.

محمد: آقا، اگر شخصی یافت شود که هیچ درآمدی نداشته، یا اگر داشته باشد به اندازه مخارج خود وزن بچه او است و اضافه نمی‌آورد، آیا بر او هم واجب است که سر سال و حساب و کتاب داشته باشد؟

فقیه: خیر محمد آقا، اگر احتمال ندهد که بر مخارجش اضافه‌ای پیدا خود لازم نیست سر سال داشته باشد.

محمد: آقا اگر شخصی بیش از یک خانه داشته باشد آیا خمس خانه دوم را باید بدهد و هر ساله به قیمت و ارزش روز آن را جزو موجودی خود بیاورد یا خیر؟

فقیه: محمد جان، بدان که اگر خانه دومی به اندازه شأنت و شخصیت اوست، در این صورت از مؤونه است و خمس ندارد، ولی اگر آن خانه را جهت درآمد، رهن، اجاره و مانند آن قرار داده است (چون که جزو سرمایه کاری قرار گرفت)، باید خمس آن را بدهد و هر ساله با قیمت عرفی و ارزش به رأس المال سالیانه حساب کرده و به موجودی خود در آورد تا آنچه اضافه بر سال گذشته داشته باشد خمس آن اضافه را پرداخت بنماید.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید شأنت را چگونه معنا می‌نمایید، آیا صرف این که در شأن شخص تاجر آن است که دو خانه داشته باشد، کفایت می‌کند، یا نه در عین حال شأنت باید احتیاج فعلی به آن داشته باشد، (یعنی از آن نیز استفاده بکند).

فقیه: محمد آقا، شأنت و تصرف فعلی هر دو با هم شرط ندادن خمس است، پس اگر شأنت بود اما تصرف فعلی نبود، مثلاً: اگر علاوه بر خانه مسکونی خود خانه دومی را خریداری کند در حالی که شأنت وی نیز دارا بودن دو خانه را محرز می‌سازد اما تصرف فعلی در آن نداشته باشد نه خود و نه زن و بچه خود، باید سر سال قیمت آن خانه را با ارزش روز موجودی کند و محاسبه نماید تا هر چه از سال گذشته اضافه بود خمس آن اضافه را بپردازد.

محمد: آقا بفرمایید، شخصی برای خود بیش از شأنت فعلی ماشین یا خانه‌ای را تهیه کرده است، آیا باید بیش از ارزش شأنت خود را خمس بدهد؟

فقیه: آری. اگر شخصی خانه‌ای را به مبلغی که بیش از شأن خویش بوده است، مثلاً خانه در خور شأنش ۲۰ میلیون تومان است ولی خانه‌ای را به مبلغ ۳۰ میلیون تومان خریداری کرده است، باید خمس ۱۰ میلیون تومان بیش از شأنش را بپردازد.

محمد: آقا بفرمایید، چگونه ارزش شأنت افراد مشخص می‌شود؟

فقیه: عرفاً گفته شود که این جنس یا این خانه و یا مغازه و یا.. بیش از شأن او بوده باشد.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید اگر شخصی در بازار باشد و همه چیز خریداری می‌کند ولی در عین حال سر سال خمسی ندارد، وقتی از او سؤال می‌شود چرا سر سال ندادی؟ می‌گوید: اصلاً امکان محاسبه این گونه معاملات را ندارم چون خارج از حسابرسی معاملات بازاری است. در این حال این شخص باید چکار بکند؟

فقیه: محمد آقا، این گونه افراد به مجرد فروش جنس و سود کردن می‌توانند خمس آن را جدا کنند، ولی تعیین سال و حساب ولو تخمینی بهتر است.

محمد: آقا، آیا می‌توانم قبل از سال علی الحساب خمس و حقوق شرعی‌ام را پرداخت کنم و سپس سال که می‌شود، محاسبه و مکاتبه کرده ما بقی را پرداخت نمایم؟

فقیه: آری محمد جان می‌توانی این کار را بکنی.

محمد: آقا، آیا می‌شود قبل از رسیدن سال خمسی و برای فرار از دادن حقوق شرعی، مبلغی را به شخصی هدیه بدهیم، مثلاً به همسر

وبعد از گذشت سال خمسی آن را از ایشان باز پس گیریم؟

فقیه: محمد آقا، بدان اگر آن مبلغی را که می‌دهی هبه واقعی باشد نه صوری و این مقدار هبه نمودن در شأن شما باشد، اشکال ندارد، پس در فرض سؤال اگر هبه واقعی باشد بعد از هبه کردن به همسر، دیگر نمی‌توانید پس بگیرید.

محمد: آقا، اگر چنانچه شخصی اموال کسب و کار خود را در زمان حیات خود بین فرزندان تقسیم نماید، آیا باز هم باید سرسال خود خمس آن اموال تقسیم شده را پرداخت نماید؟

فقیه: خیر محمد جان، او بعد از تقسیم اموال خود بین فرزندان به عنوان تملیک آنان به صورت هبه یا غیره قبض دادن اموال به آنان در زمان حیات خود، وجوب خمس از او ساقط گشته و بر فرزندان او واجب می‌شود.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر ارثی به شخصی برسد، آیا او باید خمس آن ارث را هم بدهد یا خیر؟

فقیه: خیر محمد جان، زیرا، در ارث خمس نیست مگر این که وارث بداند، متوفی خمس اموال خود را نداده یا بدهکار خمس است.

محمد: آقا، اگر به خانمی مهریه داده شد، آیا بر آن خانم دادن خمس آن مهریه واجب است یا خیر؟

فقیه: محمد آقا خیر، زیرا در مهریه نیز خمس واجب نیست.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر شخصی مثلاً جنسی را از کشور خارجی خریداری کرده است که برای رسیدن آن مدتی نیاز دارد، یا آن که پولی در کشور خود تحویل داده تا جنسی را به او بعد از مدتی تحویل دهند و در هر دو صورت آن جنس قبل از فرا رسیدن سال خمسی او نرسیده آن را فروخته و خمسش را بدهد، سپس با فرا رسیدن سال خمسی آن جنس به دستش رسید، در این صورت جنس را چگونه محاسبه کند، آیا به قیمت خرید از جایگاه اصلی آن، یا به قیمت و ارزش فعلی آن در بازار کنونی؟

فقیه: محمد جان در این فرض که جنس را تحویل گرفته است باید به ارزش فعلی آن در بازار محاسبه کند.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید در چه فرضی نباید خمس فعلی جنس را بدهد، بلکه دادن خمس اصل خرید کافی است؟

فقیه: محمد آقا، دادن خمس اصل خرید آن گاه کافی است که شما پول جنس را تحویل دادید، و سرسال خمسی شما فرا رسیده و هنوز جنس را تحویل نگرفته باشید، در این صورت همان پولی که دادید محاسبه می‌نماید.

محمد: آقا، آیا می‌توانم به جهت دوری از بعضی از شبهات هر ماه زندگی و درآمدم را محاسبه کنم، زیرا وسعت کاری به من اجازه نمی‌دهد، هر یک سال حساب کنم.

فقیه: محمد آقا، این کار اشکالی ندارد ولی اجازه خاص لازم دارد.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید آیا هدیه باید یک سال از آن بگذرد و اگر چنانچه از آن استفاده نشد آن گاه خمس آن را پرداخت نمود، یا اگر یک روز قبل از سال خمسی این هدیه به من داده شد و از آن استفاده نکردم باید خمس آن را (فردا که سر سال خمسی من می‌باشد) پرداخت نمایم؟

فقیه: بله محمد جان، باید خمس هدیه‌ای که از آن استفاده نشده باشد داد حتی اگر یک روز مانده به سر سال شما به شما هدیه شده باشد.

محمد: آقا، آیا می‌توان برای حلال شدن هزینه‌های حج به جای دادن خمس آن چک مدت دار داد که بعد از مراسم حج پرداخت گردد، یا خیر باید تمام خمس هزینه‌های فوق الذکر را قبل از مراسم حج پرداخت بنماید؟

فقیه: محمد جان، این کار از مرجع تقلید خود یا وکیل او اجازه خاص لازم دارد.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید آیا مورد دیگری غیر از موارد در آمده‌های فواید هست که خمس به آن تعلق می‌گیرد؟

فقیه: بله از مواردی که خمس به آن تعلق می‌گیرد، یعنی: باید خمس آن را پرداخت نمود، مال‌های حلال مخلوط به حرام است

و آن چند شرط دارد:

الف: آن که مال حلال با مال حرام طوری مخلوط شود که تشخیص هر کدام از آنها ممکن نباشد.

ب: آن که مقدار مال حرام را هرگز ندانیم؟

ج: آن که صاحب آن مال را نشناسیم.

د: اگر این سه شرط با هم جمع شد آن گاه باید خمس تمامی آن مال را بدهد و سپس در آن تصرف نماید.

محمد: آقا، پول‌هایی که در بانک به عنوان ذخیره پس انداز می‌کنیم و ممکن است با پول حرام مانند ربا (رشوه دزدی و...) مخلوط شده باشد، هنگام گرفتن پول از بانک در صورتی که نمی‌دانیم این پول از پول‌های حلال بانک است یا از پول‌های حرام آن، آیا در این مورد هم باید خمس آن را پردازیم یا خیر؟

فقیه: خیر، مگر این که یقین کنید عین پول حرام با این پول مخلوط شده باشد.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید خریدن لوازم زندگی (خوراک و پوشاک) از مکان‌هایی که نمی‌دانیم خمس می‌دهند یا خیر چه صورتی دارد؟

فقیه: بله محمد آقا اشکالی ندارد مادامی که یقین به خمس ندادن او نداشته باشید.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید در لباسی یا احرامی که به عنوان هدیه به ما داده شده نمی‌دانیم خمس آن را داده‌اند، یا خیر می‌شود نماز خواند و یا حج نمود یا خیر؟

فقیه: بله، محمد آقا، می‌شود و اشکالی ندارد.

محمد: آقا، در لباسی یا احرامی که می‌دانیم حتماً صاحبش خمس نمی‌دهد آیا می‌شود نماز خواند و حج نمود یا خیر؟

فقیه: محمد جان، اگر بدانید این لباس یا احرام را با مالی که خمس در آن بوده تهیه نموده است نمی‌توانید با آن نماز بخوانید و حج نمایید ولی اگر ندانید اشکالی ندارد.

محمد: اگر شخصی که سر سال ندارد و خمس نمی‌دهد احرامی را برای حج خود تهیه نماید، یا لباسی خریداری کند که نماز در آن بخواند، آیا حج او با آن احرام یا نماز او با این لباس صحیح است یا خیر؟

فقیه: محمد آقا، هم نماز و هم حج او مشکل است، مگر آن که با مرجع تقلید مصالحه کند.

محمد: آقا، آیا نسبت به شخصی که شک داریم حقوق شرعی خود را می‌دهد یا خیر باید تفحص کرد یا تفحص لازم نیست؟

فقیه: خیر محمد آقا، تفحص لازم نیست بلکه باید گفت: انشاء الله خمس می‌دهد.

محمد: آقا، لطفاً بفرمائید اگر فرزندی متوجه شود که پدر او سرسال ندارد و خمس نمی‌دهد در این صورت وظیفه آن فرزند چه می‌باشد؟ آیا بر او واجب است که پدرش را وادار به خمس دادن بنماید یا خیر؟

فقیه: محمد آقا، اگر شرایط امر به معروف و نهی از منکر جمع باشد وظیفه او است که پدر خود را امر به معروف کند تا خمسش را پردازد.

محمد: آقا، آیا بر شوهر لازم است که همسرش را که در آمد دارد امر به خمس داد بنماید یا خیر؟

فقیه: محمد جان، بله از باب امر به معروف و نهی از منکر لازم است.

محمد: آقا، اگر پدر متوجه شود که فرزندش سر سال ندارد و خمس نمی‌دهد بر او واجب است که پسرش را امر نماید به خمس دادن، یا خیر؟

فقیه: آری محمد آقا، واجب است از باب امر به معروف و نهی از منکر.

محمد: آقا، آیا بر شریک نیز واجب است که شریکش را وادار به خمس دادن بکند یا خیر؟

فقیه: بله محمد جان، اگر شرایط امر به معروف جمع باشد بر او واجب است که او را امر به معروف نماید، همانند جواب سؤال قبلی. محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر شخصی با دیگری شریک است، آیا می‌تواند حقوق شرعی شریک خود را از مال الشراکه با رضایت شریکش بدهد یا خیر؟

فقیه: بله محمد جان می‌تواند و هیچ اشکالی ندارد.

محمد: آقا، افرادی هستند که از طریق حرام در آمد دارند و سر سال هم خمس می‌دهند، آیا چنین کاری مورد قبول حضرت حق است یا خیر؟

فقیه: خیر محمد جان، باید در آمد از راه حلال باشد.

محمد: آقا، افرادی هستند که از طریق درآمدهای شبهه‌ناک کسب و کار می‌کنند و سر سال هم خمس می‌دهند، آیا حقوقشان مورد قبول خواهد بود یا خیر؟

فقیه: محمد آقا، در این گونه موارد حضرت رسول «صلی الله علیه و آله وسلم» فرموده‌اند: افرادی که در کسب و کار شبهه‌ناک خود را گرفتار کرده‌اند روز قیامت، مورد عتاب و سرزنش قرار می‌گیرند، و آن قدر عتاب روز قیامت سخت است که شخص راضی می‌شود تا او را به جهنم ببرند و مورد سرزنش واقع نشود، زیرا موقع سرزنش شدن از خجالتش عرق می‌کند عرقی که از آتش جهنم سوزان‌تر است. حضرت صادق علیه السلام می‌فرماید: والله لتویخ الجلیل جلّ اسمه ساعة واحدة اشد من عذاب الف عام. به خدا قسم سرزنش نمودن حضرت ذات اقدس الهی در روز قیامت به اندازه یک ساعت شدیدتر است از عذاب هزار سال.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر شخصی خمس جنس خود را از همان جنس بدهد، مثلاً به مبلغ یک میلیون تومان جنس بدهد، سپس این جنس را مجتهد دستور می‌دهد تا در بازار به فروش رسد، آن جنس به مبلغ پانصد هزار تومان فروخته می‌شود در این صورت این ضرر بر عهده کیست؟

فقیه: چنانچه خمس دهنده وقتی که جنس را تسلیم مرجع تقلید یا وکیل او نموده، قیمتش یک میلیون تومان بوده، بعد تنزل کرده، ضرر بر عهده خمس دهنده نیست، والا بر عهده او است.

محمد: آقا، شخصی که تازه مسلمان شده است، آیا تمام زندگی و کسب و کارش را باید به ارزش روز محاسبه کند و خمس آن را بدهد، یا باید یک سال از آن بگذرد سپس محاسبه بنماید؟

فقیه: محمد آقا، او باید اموال و آنچه مربوط به سرمایه است حساب کند و خمسش را بدهد و اما آنچه را در مؤونه استفاده کرده مانند خانه و ماشین شخصی و... با او مصالحه می‌شود.

محمد: آقا، آیا شخص می‌تواند عمداً حقوق شرعی خود را به تأخیر بیندازد؟

فقیه: خیر محمد جان، جایز نیست، مگر آن که عذر شرعی داشته باشد که آن گاه باید از مرجع تقلید خود یا وکیل او اجازه خاص بگیرد.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر شخصی سهواً سر سال خود را حساب نکرد و حقوق شرعی خود را به تأخیر انداخت، در این حال چه باید بکند؟

فقیه: محمد آقا، هر وقت که یادش آمد فوری محاسبه بنماید و حقوق شرعی خود را پرداخت کند.

محمد: آقا، اگر شخصی با وجودی که می‌دانسته حقوق شرعی واجب است، اما تا آخر عمر حتی یک سال هم حساب نکرده و به مقدار یک درهم نیز حقوق شرعی نداده و از دار دنیا رفته باشد، در این صورت روز قیامت با او چگونه برخورد می‌شود؟

فقیه: محمد جان آنچه که مسلم است، او مدیون خدا، رسول خدا و اهل بیت او «علیهم السلام» هم چنان مدیون یتیمان، مسکینان و واماندگان در راه از سادات خواهد بود. و حساب سختی خواهد داشت.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید در مورد سؤال قبل اگر وراثت متوفی آنچه را که متوفی از حقوق شرعی و ... مدیون بود بدهند آیا از زیر بار دین در آمده و کفایت از سال‌های زندگی او می‌شود یا خیر؟

فقیه: بله محمد جان، رحمت خدا واسع است و او وعده بخشش را در این گونه موارد داده است ولی از این نوع وارثان کمیاب هستند.

محمد: آقا، اگر پدر شخصی از دار دنیا رفته باشد، و خمس هم نمی‌داده است حالا می‌خواهد بدهی‌های پدر را پرداخت نماید، چگونه باید محاسبه کند؟

فقیه: محمد آقا، قبل از تقسیم ارث بایستی بدهی‌های او را جدا بنمایند و از جمله آن بدهی‌ها خمس است.

محمد: آقا لطفاً بفرمایید اگر بعد از تقسیم ارث، وراثت متوجه شدند که متوفی خمس نمی‌داده حال چه باید بکنند؟
فقیه: بر عهده وراثت است که مبلغ خمس را پرداخت کنند.

محمد: آقا، اگر بدانیم شخصی خمس نمی‌دهد، آیا واجب است او را نسبت به مسائل حقوق شرعی آگاه سازیم یا خیر؟
فقیه: آری، محمد جان، باید او را با ملایمت و مهربانی آگاه نمود.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید عقاب کسی که به حقوق شرعی اهمیت نمی‌دهد، و آن را نمی‌پردازد، در روز قیامت چه خواهد بود؟
فقیه: محمد آقا، آن چه که مسلم است اعمال وی در دنیا محل اشکال بوده و در آخرت گرفتار خواهد بود، زیرا در روایت آمده است که در عالم برزخ او را تا روز قیامت زندانی می‌کنند، و این سنخ از عقوبت ظاهراً بی‌مناسبت نباشد، یعنی: زندانی کردن او در عالم برزخ نتیجه زندانی کردن حقوق خدا، رسول خدا و اهل بیت او «علیهم السلام» و همچنین حقوق یتیمان، مسکینان و واماندگان در راه از سادات توسط او در دنیا است.

محمد: آقا، آیا جوان نابالغ که درآمد می‌تواند خمس بدهد یا خمس او قبول نیست؟

فقیه: بله محمد جان، احوط آن است که ولی او خمس در آمده‌های او را جدا نموده و به مرجع یا وکیل او به پردازد والا- بر خود صغیر بعد از بلوغ تخمیس آن در آمده‌ها واجب است.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید اگر شخصی از خویشاوند دوری که خود نداند چنین خویشی دارد ارثی به او برسد، آیا بر این ارث خمس لازم است یا خیر؟

فقیه: بله محمد جان، بنابر احتیاط واجب باید خمس ارثی را که از او می‌برد پرداخت نماید.

محمد: آقا، اگر شخصی مسلمان و شیعه باشد و پدر او که مسلمان نبوده، یا شیعه نبوده که معتقد به خمس باشد، از دنیا برود، در این صورت که فرزند می‌داند خمس این ارث را پدر نداده زیرا معتقد به خمس نبوده است، آیا باید خمسش را بدهد، یا خیر خمس ندارد؟

فقیه: در فرض سؤال این ارث خمس ندارد.

محمد: آقا، آیا مالیات‌هایی که دولت‌ها از مردم می‌گیرند، (غیر از مالیات‌های اسلامی) جزو خمس، حساب می‌شود یا خیر؟

فقیه: خیر، محمد جان غیر از مالیات‌های اسلامی، گرفتن مالیات جایز نیست و چنین پرداخت‌هایی که گرچه از مؤونه انسان به حساب می‌آید، از حقوق شرعی محسوب نمی‌شود.

محمد: آقا، لطفاً بفرمایید آیا می‌توانیم فقط در مسایل حقوق شرعی، از مجتهد دیگری تقلید نماییم یا خیر؟

فقیه: خیر محمد آقا، مگر در مواردی که مجتهد احتیاط نموده و فتوی در آن مورد نداده باشد.

محمد: لطفاً بفرمایید آیا خمس دادن بر افرادی که در حوزه علمیه مشغول به بحث و تدریس هستند، و خلاصه بر روحانی و اهل علم نیز واجب است؟

فقیه: بله محمد جان، در این مسئله روحانی و غیرروحانی فرقی ندارد، زیرا هر انسانی که به نوعی در آمدی داشته باشد، حتی پولی که پدر به فرزندش یا شوهر به زوجه خود می‌دهد باید سر سال برای خود تعیین نموده و آنچه اضافه دارد خمسش را به پردازد، تا مدیون اربابان خمس نباشد، وزندگی با برکت و عافیت، خوش و کامیاب داشته باشد.

محمد: اگر عروس در عقد شرط کند که شوهر آینده اش باید اهل خمس و حقوق شرعی باشد، آیا در صورت پذیرفتن از سوی داماد محقق می‌شود؟

فقیه: آری.

محمد: سودی که از مهریه به دست انسان می‌رسد آیا خمس دارد، در حالی که می‌دانیم مهریه خمس ندارد؟
فقیه: چنانچه بر سود سال بگذرد خمس دارد.

محمد: سودی که از ارث به دست انسان می‌رسد آیا خمس دارد، در حالی که می‌دانیم ارث خمس ندارد؟
فقیه: چنانچه بر سود سال بگذرد خمس دارد.

محمد: آیا وکیل باید دست خط وکالت را نشان بدهد یا به گفته دو نفر عادل یا خود وی نیز کفایت می‌کند؟
فقیه: در صورت اطمینان کفایت می‌کند.

محمد: تا چه اندازه وکیل می‌تواند وکالت موکل خود (مجتهد) را انجام بدهد؟
فقیه: به همان مقدار اجازه ای که در وکالت نامه‌ها می‌باشد.

محمد: وکیلی مبلغی را به عنوان حقوق شرعی از کسی اخذ می‌کند، قبل از تحویل مرجع از دار دنیا می‌رود، آیا تصرف در این حقوق منوط به اجازه مرجع حی است یا این که می‌تواند تصرف کرده و سپس اجازه بگیرد؟
فقیه: منوط به اجازه مرجع زنده است.

محمد: آیا لوازم محرمت‌ها مانند آلات قمار و ... نیز برای محاسبه خمس، باید جزو سرمایه محسوب شود یا خیر؟

فقیه: خیر آلات قمار و لوازم محرمت‌ها به ملکیت و جزو سرمایه محسوب نمی‌گردد، اما خمس پولی را که برای خرید آلات قمار داده را باید بدهد.

محمد: آقا: لطفاً بفرمایید نسبت به کسانی که در کار طلا بوده و هموار کارشان به این طریق است که مقداری معین طلا از بازار می‌گیرند سپس آن را پرداخت نموده می‌فروشند، بعد از رسیدن مدت مقرر، آن مقدار معین طلا که از بازار گرفته را به مقدار زیاد از آن به صاحبانش بر می‌گرداند، در این صورت این سودها و این گونه معامله چگونه خواهد بود؟

فقیه: کسانی که در کار طلا (واخذ و اعطا) آن هستند و همواره برای فرار از نبود ربا و مشکلات آن درصدد راهی برای حلال بودن لقمه و در آمد می‌کنند بدانند به یک صورت می‌توانند این کار را انجام بدهند و آن این که طلای معینی را که از بازار می‌گیرند آن را نقداً خریداری نموده و در معامله بعدی همان طلا را در همان مکان به همان شخص به مبلغ بالاتر منتهی با مدت بفروشند، مثلاً طلایی را به مبلغ ۵۰ هزار تومان خرید، همان جا آن طلا را به مبلغ ۵۵ هزار تومان به مدت یک ماه بفروشند، در این صورت آن طلا، بعد از یک ماه به صاحب اولی خودش مسترد می‌شود با مبلغ ۵ هزار تومان سود، که در این مورد اشکالی ندارد.

محمد: آقا، بفرمایید بعضی از بازاری‌ها که در بازار معاملاتی را با اهل کتاب دارند در آمدی از این راه به دست می‌آورند، آیا خمس دارد یا خیر؟

فقیه: خیر خمس ندارد.

محمد: در این صورت اگر کسی در بلاد کفر با اهل کتاب زندگی بکند و از ایشان کسب در آمد می‌کند، آیا ایشان نباید خمس بدهد؟

فقیه: سر سال باید داشته باشد ولی کسب و در آمدی که از اهل کتاب به دست می آورد خمس ندارد.

محمد: آقا، ظاهراً دیگر سؤالی به نظرم نمی‌رسد، از این که عنایت فرمودید و جواب های روشن و مفیدی بر سؤال های مطرح شده لطف نمودید، نهایت تشکر را تقدیم حضورتان داشته و قدر دانی می‌نمایم و از خدای منان طول عمر دوام عافیت را برای جنابعالی مسألت می‌دارم.

فقیه: محمد جان، اینجانب هم به نوبه خود از مساعی خیر خواهانه شما سپاس گذارم و توفیق سؤال، فراگیری مسایل شرعی و عمل به احکام دین مبین اسلام را برای شما و همه مسلمین جهان از خدای متعال مسئلت می‌نمایم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

عناوین فقهی

خمس: مبلغ (بیست درصد) که هر ساله از سرمایه جدا می‌شود.

مخمس: مالی که خمس آن پرداخت شده باشد.

مصالحه: تخفیف کمتر از خمس را گویند.

مؤونه: مخارجی که مکلف در میان سال خمسی برای زندگی صرف می‌کند.

هدیه: کالا و یا وجهی است که شخصی به دیگری عطا نماید.

سال قمری: ۳۵۵ روز می‌باشد.

سال شمسی: ۳۶۵ روز و ۶ ساعت که هر چهار سال ۳۶۶ روز می‌شود.

مهریه: مبلغی که شوهر باید در هنگام عقد به زن پرداخت بنماید.

سن تکلیف پسران: از روز تولد ۵۳۲۶ روز محاسبه می‌گردد.

سن تکلیف دختران: از روز تولد ۳۱۹۶ روز محاسبه می‌گردد.

دست گردان: مبلغ حقوق شرعی را به مجتهد یا وکیل آن تحویل دادن و سپس همان مبلغ را گرفتن و در مدت کمتر از یک سال به طور اقساط پرداخت نمودن را گویند.

مکلف: یعنی کسی که به دوران بلوغ رسیده باشد، چه پسر و چه دختر.

احوط: بنا بر احتیاط

ترکه: اموال بر جای گذارده شده میت را گویند.

احتیاطاً: بنا بر احتیاط

احتیاط واجب: به احتیاطی که باید به آن عمل کرد

اهل کتاب: کفاری که دارای کتاب آسمانی هستند. یعنی مسیحیان، یهودیان و زرتشتیان.

تکلیف: وظیفه شرعی

حرام: کاری که باید ترک شود و انجام آن جایز نیست.

ذمه: بر عهده.

شرعاً: از نظر شرع.

شک: تردید.

صیغه عقد: لفظ مخصوص که در عقد خوانده می‌شود.

عمداً: از روی عمد.

مجتهد: کسی که می‌تواند احکام شرعی را استنباط کند.

مقلد: کسی که از مجتهد تقلید می‌نماید و به دستورات او عمل می‌کند.

واجب کفایی: واجبی که اگر کسی آن را انجام دهد از دیگران ساقط می‌شود.

وراث: کسانی که از انسان ارث می‌برند.

دفترچه حساب سال خمسی

آقا/ خانم...:

۱. تاریخ محاسبه...:

۲. موجودی.....:

۳. اموال واثاثیه.....:

۴. خمس آن.....:

۵. مبلغ مخمس...:

۶. خمس به صورت (نقد / اقساط) پرداخت گردید.

جهت حسابرسی در سال های آتی، لطفا در حفظ و نگهداری این رسید کوشا باشید.

آثار منتشر شده از مؤلف:

۱. چگونه وضو بسازیم؟.

۲. چهره های ناپیدا.

۳. نسیمی از غدیر.

۴. روزگاری سیاه.

۵. به سوی خدا برویم.

۶. آفات قمار در جامعه.

۷. دلسوختگان محرم.

۸. دولتمردان آینده در عراق.

۹. زندگی جوادالائمه علیه السلام

۱۰. فضائل زیارة قبر الحسین علیه السلام

آثار در دست انتشار

۱. وصیت های شهید اول

۲. نماز جماعت

۳. راز خوشبختی

۴. اوکران انفجار

۵. تربیت از دیدگاه اسلام

۶. هدیه به یک گل پژمرده

۷. روش پیامبر گونه

۸. روش بهره وری از ماهواره اینترنت

۹. آفات دروغ در جامعه

پی نوشتها

- حضرت آیت الله العظمی حاج سید صادق شیرازی «دام ظلّه» به سال ۱۳۶۰ هجری قمری در شهر مقدس خون و قیام، کربلا دیده به جهان گشود. معظم له بیش از ۲۵ سال است که به تدریس خارج بحث فقه و اصول در کویت و قم مشغول می‌باشند، مقام و منزلت معظم له همین بس که مرحوم مجدد ثانی حضرت آیت الله العظمی سید محمد شیرازی «اعلی الله مقامه» در باره وی فرموده است: یده یدی، قوله قولی، فعله و فعلی و تصرفه تصرفی. دست او دست من است، کلام او کلام من است و کردار او و تصرف او، کردار و تصرف من است.

- به یک پنجم هر چیزی (۲۰٪) خمس گویند.

- سوره انفال آیه ۴۱.

- کافی ج ۱/ص ۴۰۹/وص ۴۰۸/ص ۴۳۰/۵۳۸/من لایحضره الفقیه ج ۲/ص ۳۹ باب الخمس عن احدهم علیه السلام (ان اشد الناس عذاباً یوم القیامه ان یقوم صاحب الخمس فیقول رب خمسی..) شدیدترین عذاب برای مردم در روز قیامت آن است که صاحب خمس بر خواسته و بگوید: ای خدا در دنیا خمس ام را به من ندادند. کافی ج ۱، ص ۵۴۹، التهذیب ج ۲، ص ۴۳، التهذیب ج ۴، ص ۱۳۶ الاستبصار ج ۲، ص ۵۷ وسائل الشیعه ج ۹، ص ۵۴۵، وسائل الشیعه ج ۹ ص ۵۵۳.

- یعنی، سود در معامله.

- سال قمری، ۳۵۵ روز می‌باشد، در حالی که سال شمسی ۳۶۵ روز است و هر چهار سال یک بار سال کبیسه خواهد بود، یعنی ۳۶۶ در سال شمسی و ۳۵۶ روز در سال قمری، با این حال اگر کسی خواسته باشد سن دقیق شرعی خود را پیدا کند، سن شمسی برای پسران ۵۴۷۹ روز از روز تولد و ۵۳۲۹ روز از روز تولد در سال قمری. و برای دختران ۳۲۸۸ روز از روز تولد در سال شمسی و ۳۱۹۸ روز از روز تولد در سال قمری محاسبه می‌گردد، این در حالی است که یک روز کمتر از محاسبه بالا جهت حسابرسی خمس قرار داده شود، احتیاطاً.

- نشانه بلوغ یکی از سه چیز است: اول: رویدن موی درشت زیر شکم بالای عورت، ولی موی نازک علامت بلوغ نیست. دوم: محتلم شدن و بیرون آمدن منی و این علامت در زنان بسیار کم است. سوم: تمام شدن ۱۵ سال در مرد و تمام شدن ۹ سال قمری در زن می‌باشد. (حال چنانچه یکی از علامات بلوغ پیدا شد باید سر سال خمس را نیز تعیین بنماید). مسئله: ۲۶۴۳.

- این بدان معنا نیست که هر سال باید خمس پردازد، بلکه باید محاسبه کند، اگر چنانچه مازاد بر مؤنه سرمایه‌ای داشت، خمس آن را پردازد.

- مدرک: الرسالة السعدیه العلامة الحلی ص ۱۰۷ مدارک الاحکام: ج ۵ ص ۸ ذخیره المعاد: ج ۳ ص ۴۱۹ جواهر الکلام: ج ۱۵ ص ۷ و من لایحضره الفقیه: ج ۲/ص ۷ روایت از حضرت صادق؟ و وسائل الشیعه: ج ۹/ص ۱۲.

- اضافه بر در آمد.

- یعنی سر زمین کافران جنگی، غیر ذمی و غیر معاهد.

- یعنی زمین‌هایی که ملک کسی نیست. لسان العرب ماده موت.

- نصاب اول طلا عبارت است از: بیست مثقال شرعی که هر مثقال آن هیجده نخود می‌باشد، پس وقتی طلا به بیست مثقال شرعی که پانزده مثقال معمولی است برسد، اگر شرایط دیگر را که گفته شد داشته باشد، انسان باید یک چهارم (۲/۵٪) آن را که نه نخود می‌شود زکات بدهد. و اگر به این مقدار نرسد، زکات آن واجب نیست، (مسئله ۲۰۵۰). نصاب اول نقره نیز یکصد و پنج مثقال

- معمولی است، اگر نقره به یکصد و پنج مثقال برسد و شرایط دیگر را که گفته شد داشته باشد، انسان باید یک چهلیم (۲/۵٪) آن را که دو مثقال و پانزده نخود است، زکات بدهد و اگر به این مقدار نرسد، زکات آن واجب نیست. (مسئله ۲۰۵) رساله عملیه.
- دینار صیرفی بیست و چهار نخود است، ولی دینار شرعی هیجده نخود طلای تیزاب است.
- سوره بقره، آیه ۲۷۶.
- جهت اطلاعات بیشتر در این زمینه می‌توانید به کتاب (الإقتصاد) آیت الله شهید سید حسن شیرازی «قدس سره» و (فقه‌الاقتصاد) مجدد ثانی آیت الله العظمی حاج سید محمد حسینی شیرازی «قدس سره» مراجعه نمایید.
- مورد ابتلا.
- واجب کفایی به واجبی گفته می‌شود که اگر کسی آن را انجام بدهد از دیگران ساقط می‌شود.
- اگر ابن سبیل غیر سید باشد، باید از زکات به او داده شود.
- نواب اربعه عبارتند از:
- ۱ ابو عمرو عثمان بن سعید العمری
 - ۲ ابو جعفر محمد بن عثمان
 - ۳ ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی
 - ۴ ابوالحسن علی بن محمد السمیری. بحار الأنوار، ج ۵۱ ص ۱۵.
- یعنی مادر و یا مادر بزرگش علویه باشد.
- محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن كلاب بن مره بن كعب. منتهی الآمال شیخ عباس قمی ره.
- در شریعت اسلامی به آن مؤونه گویند.
- یعنی علنی گناه و معصیت انجام می‌دهد.
- یا به هر نسبتی که باشد، مثلاً ۳۰٪ برای کار و ۷۰٪ برای خانه در نتیجه خمس ۳۰٪ را باید پرداخت نمود.
- مثلاً: مبلغ اولیه خرید مغازه ۱۰ میلیون تومان بوده، هر ساله قیمت مغازه را جزو سرمایه حساب نمی‌کرده حال بعد از گذشت ۲۰ سال مبلغ مغازه ۱۰۰ میلیون تومان گردیده در این صورت ۱۰ میلیون قیمت اول خرید مغازه را کم کرده و مبلغ ۹۰ میلیون تومان را باید خمس بدهد.
- چون از آن استفاده نکرده است.
- اموال بر جای گذاشته شده میت را ترکه گویند، ما یترکه من التراث المتروک لسان العرب.
- که خمس آن را داده باشند.
- مشکل آفرین.
- هدیه را گویند.
- گمراهی و سر درگمی - الالتباس - لسان العرب.
- اصول کافی ج ۲ ص ۳۹۹، التهذیب ج ۹ ص ۱۰۵ و در جای دیگر حضرت علی ابن ابی طالب؟ می‌فرمایند...: الدنيا حلالها حساب و حرامها عقاب، و قریب به همین مضمون را می‌توانید در کتاب‌هایی هم چون مستدرک ج ۱۲ ص ۴۹، کافی ج ۲ ص ۴۵۹، و مستدرک ج ۱۲، ص ۵۰ و غیره جستجو کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-(۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهایی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رها کردن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

